

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΤΑΞΗ: Γ'

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 31/05/2017

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: ΔΥΟ (2) ΩΡΕΣ

ΤΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΤΑ (7) ΣΕΛΙΔΕΣ

Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από τρία (3) μέρη.

Να απαντήσετε σε ΟΛΑ τα μέρη και σε ΟΛΑ τα ερωτήματα.

ΟΔΗΓΙΕΣ:

Να χρησιμοποιήσετε μπλε ή μαύρο μελάνι.

Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υλικού.

Όλες οι απαντήσεις θα πρέπει να γραφτούν στα φύλλα εξέτασης και όχι πάνω στο φυλλάδιο με τις ερωτήσεις.

Στο φύλλο εξέτασης να γράψετε τα στοιχεία σας (ονοματεπώνυμο, τμήμα, αριθμός καταλόγου τάξης).

ΜΕΡΟΣ Α': ΓΛΩΣΣΑ**(ΜΟΝΑΔΕΣ 6)**

Αφού διαβάσετε προσεκτικά τα κείμενα που ακολουθούν, να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις.

ΚΕΙΜΕΝΟ 1:

Ο ρατσισμός, δεν είναι μόνο φυλετικός, έχει λάβει πολλές εκφάνσεις* και εκδηλώνεται με πολλές μορφές μέσα στις σχολικές αίθουσες, οι οποίες όμως, είτε το θέλουμε είτε όχι, αποτελούν και καθρέφτη της κοινωνίας μας. Εξάλλου, αποτελεί μία από τις βασικότερες αιτίες της βίας στο σχολείο, καθώς οι διακρίσεις είναι εμφανείς με βάση την εξωτερική εμφάνιση, το επίπεδο των σχολικών επιδόσεων, τα κιλά, την κοινωνική θέση, τη σεξουαλική προτίμηση και οτιδήποτε άπτεται* της διαφορετικότητας. Αναζητώντας συχνά τις αιτίες του φαινομένου, δε βλέπουμε αυτό που βρίσκεται μπροστά στα μάτια μας: ζούμε σε μία ανταγωνιστική κοινωνία και όλο αυτό το ατομικιστικό πνεύμα μεταφέρεται αυτούσιο στο σχολείο. Παράλληλα οι γενικεύσεις, οι αφορισμοί, οι προκαταλήψεις που κυριαρχούν στην ελληνική κοινωνία διαμορφώνουν τις αντίστοιχες ομαδοποιήσεις και αψιμαχίες* στο σχολικό περιβάλλον.

Έτσι, τα απότοκα* είναι εμφανή: επιθετικότητα, στερεότυπα και παρατσούκλια, αδιαφορία για την αξία του ανθρώπινου όντος, στείρος ανταγωνισμός, έλλειψη πλουραλισμού και ανεκτικότητας. Κάθε φορά λοιπόν που ως γονιός κάποιος θα εκφράσει μία άποψη πρέπει να σκεφτεί πόσο αυτή μπορεί να επηρεάσει την ψυχολογία και νοοτροπία του παιδιού του. Τέλος, σαφείς κανόνες καταπολέμησης του φαινομένου χρειάζεται να τεθούν από το υπουργείο και να γίνει επιτέλους ο κατάλληλος σχεδιασμός, ώστε εργασίες που να στηρίζονται στην αλληλοκατανόηση κυρίως όμως στο σεβασμό και στη συνεργασία, για να βρουν πρόσφορο έδαφος.

Τα τελευταία χρόνια παρουσιάζονται όλο και πιο συχνά περιστατικά βίας και παραβατικότητας σε Γυμνάσια, Λύκεια αλλά πλέον και σε Δημοτικά σχολεία. Οι οικονομικές ανισότητες, οι καινούριες μορφές ψυχαγωγίας, ο ρατσισμός, η έλλειψη του χρόνου των γονέων και τα λάθος πρότυπα είναι κάποιες από τις αιτίες που ευνοούν παραβατικές συμπεριφορές. Η άσκηση βίας έχει σαν αποτέλεσμα την αντίδραση και την εκδικητική συμπεριφορά, με αποτέλεσμα η βία να προκαλεί τη βία, και όταν μιλάμε για βία δεν εννοούμε μόνο τη σωματική, αλλά και τη ψυχολογική και λεκτική βία, μορφές που

κάποιες φορές είναι πιο επιβλαβείς για το παιδί από τη σωματική, επηρεάζουν την ψυχοσύνθεσή του και τα σημάδια δεν επουλώνονται εύκολα. Γονείς και εκπαιδευτικοί γίνονται έρμαια των καταστάσεων και δε γνωρίζουν πώς θα το αντιμετωπίσουν χωρίς να προκαλέσουν περαιτέρω προβλήματα, όπως το στιγματισμό του παιδιού και την άδικη επίρριψη ευθυνών, με αποτέλεσμα ξεσπάσματα θυμού μεταξύ παιδιών και οικογενειών. Πολλοί εκπαιδευτικοί έρχονται αντιμέτωποι με έντονες αντιπαραθέσεις και επιθέσεις από τους ίδιους τους γονείς, ιδίως σε σχολεία όπου υπάρχει μία ποικιλομορφία στο σύνολο των παιδιών. Αν οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί δεν είναι σε συνεχή επικοινωνία και συνεργασία, δε θα υπάρχει βελτίωση της συμπεριφοράς των παιδιών αυτών.

www.paidorama.com <http://vagialagou.weebly.com> (διασκευή)

1. **εκφάνσεις** :εκφράσεις 2. **άπτεται** : αγγίζει 3. **αψιμαχίες**: συγκρούσεις 4. **απότοκα** :επακόλουθα

ΚΕΙΜΕΝΟ 2: Άγριος ξυλοδαρμός 12χρονου σε σχολείο από κλίκα συμμαθητών του

Λεμεσός: Φόβος και τρόμος κατάντησαν κάποιοι μαθητές που φοιτούν σε συγκεκριμένο σχολείο της Λεμεσού, οι οποίοι δημιούργησαν κλίκες και σχεδόν καθημερινά επιδίδονται σε ξυλοδαρμούς συμμαθητών τους. Η ύπαρξη του σοβαρού φαινομένου επιβεβαιώνεται τόσο από μαθητές οι οποίοι έπεσαν θύμα τέτοιων συμπεριφορών, όσο και από γονείς οι οποίοι εμφανίζονται αγανακτισμένοι με τα όσα τρομακτικά συμβαίνουν στο εν λόγω Γυμνάσιο.

Το τελευταίο περιστατικό που συνέβη στο συγκεκριμένο σχολείο της Λεμεσού αφορά στην κακοποίηση που δέχτηκε 12χρονος μαθητής της Α΄ Τάξης από ομάδα συμμαθητών του, την περασμένη βδομάδα, ο οποίος κατέληξε στο νοσοκομείο όπου και κρατήθηκε για περίθαλψη, φέρει σοβαρά τραύματα κυρίως στο κεφάλι και στον αυχένα.

Είναι βέβαιο ότι η κατάσταση στο συγκεκριμένο σχολείο έχει ξεφύγει από κάθε έλεγχο, αφού τα κρούσματα νεανικής παραβατικότητας, όπως επιθέσεις και ξυλοδαρμοί, εμφανίζονται πλέον σε συχνή βάση. Σε αυτά, σύμφωνα με επηρεαζόμενους φορείς, εμπλέκονται μαθητές που έκαναν κλίκα και ενεργούν σε βάρος άλλων παιδιών. Εξάλλου, δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι συχνά καλούνται να διαχειριστούν τέτοιου είδους ζητήματα η Διεύθυνση του σχολείου, το Υπουργείο Παιδείας, η Αστυνομία και άλλες αρμόδιες υπηρεσίες.

Όσο αφορά στο πρόσφατο περιστατικό, σύμφωνα με την καταγγελία που έκανε στην Αστυνομία ο πατέρας του παιδιού, την περασμένη Τετάρτη, ενώ ο 12χρονος βρισκόταν την ώρα του διαλείμματος αμέριμος στην αυλή του σχολείου, τον πλησίασαν κάποιοι άλλοι μαθητές και αφού του επιτέθηκαν αναίτια, άρχισαν να τον κτυπούν.

Η αδελφή του 12χρονου που φοιτά στη Β΄ Τάξη, μόλις αντιλήφθηκε το συμβάν έτρεξε στη σκηνή και αντίκρισε τον αδελφό της αιμόφυρτο. Αμέσως ειδοποίησε τον πατέρα τους, ο οποίος τον μετέφερε στο Νοσοκομείο Λεμεσού και αφού έτυχε των πρώτων βοηθειών, απολύθηκε και του συστήθηκε ξεκούραση μερικών ημερών.

Ας σημειωθεί ότι η Διεύθυνση του σχολείου είχε ήδη επαφές με μαθητές και γονείς και διαβεβαιώνει ότι θα ληφθούν όλα τα ενδεικνυόμενα μέτρα. Το συμβάν πάντως, χαρακτηρίστηκε ως «συνθηθισμένος καβγάς μεταξύ μαθητών». [...]

Ιάσωνας Ιάσονος, Εφημερίδα Φιλελεύθερος 20. 09. 2016(διασκευή)

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ (ΜΟΝΑΔΕΣ 2)

1. Να αναφερθείτε σε ένα κοινωνικό φαινόμενο που παρουσιάζεται και στα δύο κείμενα. Να καταγράψετε πώς εκδηλώνεται το φαινόμενο αυτό στο κείμενο 2. (μον. 0,5)

2. Στο κείμενο 1 ο αρθρογράφος υποστηρίζει την άποψη ότι ο ρατσισμός δεν είναι μόνο φυλετικός αλλά έχει λάβει πολλές εκφάνσεις. Να αναφέρετε δύο επιχειρήματα με τα οποία υποστηρίζεται η άποψη αυτή. (μον. 0,5)

3. Ποιος είναι ο στόχος του κειμένου 2; Ποιο σκοπό εξυπηρετεί η φωτογραφία που το συνοδεύει; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας με τουλάχιστον δύο επιχειρήματα. (μον. 1)

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΜΟΡΦΗΣ (ΜΟΝΑΔΕΣ 4)

4. Να δώσετε έναν τίτλο για το κείμενο 1. (μον. 0,5)

5. Να γράψετε έναν πλαγιότιτλο για την 3^η παράγραφο του κειμένου 2. (Είναι βέβαιο... αρμόδιες υπηρεσίες.) (μον. 0,5)

6. Να δηλώσετε το είδος των πιο κάτω υπογραμμισμένων ονοματικών δευτερευουσών προτάσεων των κειμένων καθώς και τον **συντακτικό τους ρόλο**. (μον. 1)

α) ... ότι η κατάσταση στο συγκεκριμένο σχολείο έχει ξεφύγει από κάθε έλεγχο (κείμενο 2)

β) ... πώς θα το αντιμετωπίσουν... (κείμενο 1)

7. Να αναγνωρίσετε το είδος των προτάσεων που υπάρχουν στην ακόλουθη περίοδο λόγου και να γράψετε τη μεταξύ τους σχέση. (μον.0,5)

- *Αν οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί δεν είναι σε συνεχή επικοινωνία και συνεργασία, δε θα υπάρξει βελτίωση της συμπεριφοράς των παιδιών αυτών.*

8. Να χαρακτηρίσετε το είδος των υπογραμμισμένων επιρρηματικών δευτερευουσών προτάσεων των κειμένων. (μον.0,5)

α) ... για να βρουν πρόσφορο έδαφος (κείμενο 1)

β) ... αφού του επιτέθηκαν αναίτια (κείμενο 2)

9. Να ξαναγράψετε τις πιο κάτω προτάσεις αντικαθιστώντας την υπογραμμισμένη λέξη με άλλη **συνώνυμη**: (μον. 0,5)

α) ... ο οποίος κατέληξε στο νοσοκομείο όπου και κρατήθηκε για περίθαλψη...

β) Αμέσως ειδοποίησε τον πατέρα τους, ο οποίος τον μετέφερε...

10. Να γράψετε τα **παρώνυμα/τονικά παρώνυμα** των πιο κάτω λέξεων των κειμένων.

α) λάβει

β) διαλείμματος

(μον. 0,5)

ΜΕΡΟΣ Β': ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ (ΜΟΝΑΔΕΣ 8)

«Ο ρατσισμός, δεν είναι μόνο φυλετικός, έχει λάβει πολλές εκφάνσεις και εκδηλώνεται με πολλές μορφές μέσα στις σχολικές αίθουσες, οι οποίες όμως, είτε το θέλουμε είτε όχι, αποτελούν και καθρέφτη της κοινωνίας μας».

Στο Σχολείο σας θα πραγματοποιηθεί συνέδριο με θέμα τον ρατσισμό. Καλείστε να γράψετε μια ομιλία στην οποία θα αναφέρεστε στα αίτια του κοινωνικού ρατσισμού καθώς και στους τρόπους με τους οποίους το Σχολείο και η κοινωνία μπορούν να βοηθήσουν στην εξάλειψη του φαινομένου αυτού. (250 - 300 λέξεις)

ΜΕΡΟΣ Γ': ΚΕΙΜΕΝΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ (ΜΟΝΑΔΕΣ 6)

Αφού μελετήσετε τα δύο (2) λογοτεχνικά κείμενα, να απαντήσετε στις ερωτήσεις που ακολουθούν.

Κείμενο 1: Το ημερολόγιο της Άννας Φρανκ, ANNA FRANK (ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ)

Σάββατο, 7 Νοεμβρίου 1942

Αγαπητή Κίτυ,*

Η μητέρα είναι τρομερά εκνευρισμένη, πράγμα που με εκθέτει σε κίνδυνο. Είναι τάχα τυχαίο που πάντα εγώ τα πληρώνω και ποτέ η Μαργκότ; Χθες βράδυ, για παράδειγμα, η Μαργκότ διάβαζε ένα βιβλίο εικονογραφημένο με υπέροχα σκίτσα· κάποια στιγμή σηκώθηκε και βγήκε από το δωμάτιο, αφήνοντας το βιβλίο της ανοιχτό, για να συνεχίσει το διάβασμα μόλις θα ξαναγύριζε. Δεν είχα τίποτα το ιδιαίτερο να κάνω εκείνη την ώρα και το πήρα για να χαζέψω τις εικόνες. Μόλις γύρισε η Μαργκότ, με είδε με το βιβλίο στα χέρια, ζάρωσε τα φρύδια της και με παρακάλεσε να της το δώσω. Θέλησα να το κρατήσω ακόμα μια στιγμή.

Η Μαργκότ θύμωσε για τα καλά και τότε μπήκε στη μέση η μητέρα λέγοντας:

– Η Μαργκότ είχε και διάβαζε αυτό το βιβλίο· πρέπει λοιπόν να της το δώσεις. Μπαίνοντας στο δωμάτιο και αγνοώντας όμως για τι πράγμα επρόκειτο, ο πατέρας είδε το μισοκακόμοιρο ύφος της Μαργκότ και ξέσπασε:

– Θα ήθελα πολύ να δω τι θα έκανες αν η Μαργκότ άρχιζε να ξεφυλλίζει ένα από τα βιβλία σου!

Υποχώρησα στη στιγμή και, αφού άφησα το βιβλίο, βγήκα από το δωμάτιο – πειραγμένη, κατά τα λεγόμενα του πατέρα. Δεν ήμουν ούτε πειραγμένη ούτε στενοχωρημένη. Απλώς, ήμουν λυπημένη.

Η δικαιοσύνη επέβαλλε να μη με μαλώσει ο πατέρας δίχως να ρωτήσει την αιτία της φιλονικίας* μας. Θα έδινά μόνη μου το βιβλίο στη Μαργκότ, και μάλιστα πολύ πιο γρήγορα, αν ο πατέρας και η μητέρα δεν είχαν ανακατευτεί· αντί γι' αυτό, πήραν άπρεπα το μέρος της αδερφής μου, σαν να την είχα αδικήσει.

Η μητέρα προστατεύει τη Μαργκότ, αυτό είναι ολοφάνερο· προστατεύουν πάντα η μια την άλλη. Έχω τόσο πολύ συνηθίσει αυτή την κατάσταση, ώστε έχω γίνει εντελώς αδιάφορη στις μομφές* της μητέρας και στην γκρινιάρικη διάθεση της Μαργκότ.

Δεν τις αγαπώ, παρά μόνο γιατί είναι μητέρα μου και αδερφή μου. Για τον πατέρα, το πράγμα είναι διαφορετικό. Πληγώνομαι κάθε φορά που δείχνει την προτίμησή του για τη Μαργκότ, που επιδοκιμάζει τις πράξεις της, που τη γεμίζει μ' επαίνους και χάρδια, γιατί αγαπώ τρελά τον Πιμ. Είναι το μεγάλο μου ιδεώδες. Δεν αγαπώ κανέναν στον κόσμο όσο τον πατέρα.

Δεν καταλαβαίνει ότι στη Μαργκότ δε φέρεται με τον ίδιο τρόπο που φέρεται σε μένα. Η Μαργκότ είναι αναμφισβήτητα η πιο έξυπνη, η πιο ευγενική, η πιο όμορφη και η πιο καλή! Παρ' όλ' αυτά έχω κι εγώ λίγο δικαίωμα να με παίρνουν στα σοβαρά. Υπήρξα πάντα ο κλόουν της οικογένειας, πάντα με χαρακτηρίζουν ανυπόφορη και πάντα είμαι ο αποδιοπομπαίος τράγος· εγώ πάντα πληρώνω τα

σπασμένα, τότε εισπράττοντας επιπλήξεις και τότε πνίγοντας μέσα μου την απελπισία μου. Τα φαινομενικά κανακέματα δε μ' ευχαριστούν πια, ούτε κι οι λεγόμενες σοβαρές συζητήσεις. Περιμένω από τον πατέρα κάτι που δεν είναι ικανός να μου δώσει.

Δε ζηλεύω τη Μαργκότ, δεν τη ζήλεψα ποτέ, δε φθόνησα ουδέποτε, ούτε την ομορφιά της ούτε την εξυπνάδα της· το μόνο που ζητώ είναι την αγάπη του πατέρα, την αληθινή στοργή του, όχι μόνο για το παιδί του, αλλά για την Άννα, αυτή που είναι.

Γαντζώνομαι στον πατέρα, γιατί είναι ο μόνος που διατηρεί σε μένα τα τελευταία υπολείμματα του οικογενειακού αισθήματος. Ο πατέρας δε θέλει να καταλάβει ότι μερικές φορές έχω μια ακατανίκητη ανάγκη να ανακουφιστώ, να του μιλήσω για τη μητέρα· αρνείται να με ακούσει και αποφεύγει καθετί που έχει σχέση με τα ελαττώματά της.

Περισσότερο απ' όλους τους άλλους, η μητέρα, με το χαρακτήρα της και τα ελαττώματά της, μου πλακώνει την καρδιά. Δεν ξέρω πια τι στάση να κρατήσω· δε θέλω να της πω βάνουσα πως είναι παράλογη, σαρκαστική και σκληρή από την άλλη, όμως, δεν μπορώ να είμαι πάντα κατηγορούμενη. Όπως και να το κάνεις, είμαστε τα δυο άκρα αντίθετα και, μοιραία, συγκρουόμαστε. Δεν κρίνω το χαρακτήρα της μητέρας, γιατί δεν είμαι αρμόδια να τον κρίνω· τη συγκρίνω μόνο με την εικόνα της μητέρας που είχα πλάσει με τη σκέψη μου. Για μένα, η μητέρα μου δεν είναι πάντα «η μητέρα»· κι έτσι αναγκάζομαι να εκπληρώσω αυτόν το ρόλο μόνη μου. Είμαι ξεκομμένη από τους γονείς μου, έχω χάσει λίγο τα νερά μου και δεν ξέρω σε ποιο λιμάνι ν' αράξω. Όλ' αυτά γιατί έχω στο νου μου ένα ιδεώδες παράδειγμα: το ιδεώδες της γυναίκας που είναι μητέρα, και το οποίο δε βρίσκω καθόλου σ' εκείνη που είμαι υποχρεωμένη να ονομάζω μητέρα μου. [...]

Άννα Φρανκ, Το ημερολόγιο της Άννας Φρανκ, μτφρ. Γ. Γ. Θωμόπουλος, Μίνωας, Αθήνα 1979

***Κίτυ:** επινοημένη φίλη στην οποία απευθύνεται η Άννα στο ημερολόγιό της **φιλονικία:** μάλωμα **μομφές:** κατηγορίες

Κείμενο 2: Ένα δέντρο μεγαλώνει στο Μπρούκλιν, ΜΠΕΤΤΥ ΣΜΙΘ (ΑΔΙΔΑΚΤΟ)

Στο διάσημο μυθιστόρημα της Μπέττυ Σμιθ (Betty Smith, 1896-1972), η εντεκάχρονη Φράνση μεγαλώνει στις απόκληρες γειτονιές του Μπρούκλιν της Νέας Υόρκης, στις αρχές του 20ού αιώνα. Παρά τα προβλήματα, τις στερήσεις και τον δύσκολο αγώνα της οικογένειας για επιβίωση, η Φράνση δε θα πάψει να ονειρεύεται και να μάχεται, ώσπου να κάνει τα όνειρά της πραγματικότητα. Φάρος της ελπίδας της γίνεται ένα δέντρο, το οποίο επιμένει να μεγαλώνει στη γειτονιά της, ανάμεσα στα τσιμέντα, χωρίς ήλιο και νερό. Στο απόσπασμα περιγράφεται μια άλλη όψη των εφηβικών συμπλεγμάτων, όπου η ζήλια απωθείται για χάρη της οικογενειακής συνοχής και της αλληλεγγύης.

Ακούμπησε το κεφάλι της πάνω στο τραπέζι κι άρχισε να κλαίει με λυγμούς.

«Η μαμά δε μ' αγαπάει, όπως αγαπάει τον Νήλυ», έκλαιγε με παράπονο. «Έκανα ό,τι μπόρεσα, για να την κάνω να μ' αγαπήσει. Κάθομαι μαζί της, πάω όπου πάει, κάνω ό,τι μου πει. Μα δεν μπορώ να την κάνω να μ' αγαπήσει, όπως μ' αγαπούσε ο μπαμπάς».

Ύστερα είδε το πρόσωπο της μητέρας της στο τραμ καθώς καθότανε με το κεφάλι ακουμπισμένο πίσω και τα μάτια κλεισμένα. Θυμήθηκε τι άσπρη και τι κουρασμένη που φαινότανε. Η μαμά την αγαπούσε. Και βέβαια την αγαπούσε. Μόνο που δεν μπορούσε να το δείχνει, όπως τό 'δειχνε ο μπαμπάς. Και ήτανε καλή, και αξία. Να, περίμενε από στιγμή σε στιγμή το μωρό, κι ήταν ακόμα έξω και δούλευε. Αν πέθαινε η μαμά, όταν θά 'κανε το μωρό; Το αίμα της Φράνσης πάγωσε, όταν το συλλογίστηκε αυτό. Τι θα γινόταν εκείνη κι ο Νήλυ χωρίς τη μαμά; Πού θα πήγαιναν; Η Ίβη και η Σίση ήταν πολύ φτωχές, και δε θα μπορούσαν να τους πάρουν. Δε θά 'χανε στον ήλιο μοίρα. Δεν είχανε στον κόσμο άλλο άνθρωπο απ' τη μαμά.

«Θε μου, παρακάλεσε η Φράνση κάνε να μην πεθάνει η μαμά. Ξέρω πως είχα πει στον Νήλυ ότι δεν πιστεύω σε Σένα. Μα εγώ πιστεύω! Πιστεύω! Τό 'χα πει έτσι! Μην τιμωρήσεις τη μαμά. Εκείνη δεν έχει κάνει κανένα κακό. Μην μας την πάρεις, επειδή είπα εγώ πως δεν πιστεύω σε Σένα. Αν την αφήσεις να ζήσει, εγώ για χάρη Σου να μη γράψω ποτέ πια. Να μην ξαναγράψω ποτέ μου άλλη ιστορία, φτάνει

να την αφήσεις να ζήσει. Καλή μου Παναγία, πες στο παιδί Σου, το Χριστό, να παρακαλέσει τον Θεό να μην πεθάνει η μητέρα μου».

Ένωσε όμως πως η προσευχή της δεν ωφελούσε σε τίποτα. Ο Θεός θυμότανε πως είχε πει ότι δεν πίστευε σ' Αυτόν, και, όπως είχε πάρει τον μπαμπά, θά 'παιρνε τώρα και τη μαμά, για να την τιμωρήσει. Την έπιασε ένας τρόμος υστερικός, και συλλογίστηκε τη μητέρα της σαν νά 'χε κιόλας πεθάνει. Όρμησε έξω να πάει να τη βρει. Η Καίτη δεν ήταν πουθενά στο σπίτι όπου μένανε. Έτρεξε στο δεύτερο σπίτι κι ανέβηκε τρέχοντας τα τρία πατώματα φωνάζοντας «Μαμά!». Δεν ήταν ούτ' εδώ. Η Φράνση έτρεξε στο άλλο σπίτι, το τρίτο και τελευταίο. Η μαμά δεν ήταν στο πρώτο πάτωμα. Η μαμά δεν ήταν στο δεύτερο πάτωμα. Ένα πάτωμα έμενε ακόμα. Αν η μαμά δεν ήταν ούτ' εκεί, τότε θα πει πως είχε πεθάνει. Ξεφώνισε:

– Μαμά! Μαμά!

– Απάνω είμαι, ακούστηκε ήρεμη η φωνή της Καίτης από το τρίτο πάτωμα. Μη φωνάζεις έτσι.

Η Φράνση αισθάνθηκε τέτοια ανακούφιση, που σχεδόν λιγοθύμησε. Δεν ήθελε να καταλάβει η μαμά πως είχε κλάψει. Έψαξε να βρει το μαντίλι της. Επειδή δεν τό 'χε μαζί της, σκούπισε τα μάτια της με το μισοφόρι της και ανέβηκε στο τρίτο πάτωμα σιγά-σιγά.

– Γεια σου, μαμά.

– Έπαθε τίποτα ο Νήλυ;

– Όχι μαμά. (Η πρώτη της σκέψη είναι πάντα για τον Νήλυ.)

Η Καίτη συλλογίστηκε πως κάτι θά 'χε γίνει στο σχολείο κι είχε αναστατωθεί έτσι η Φράνση. Αν ήθελε, ας της έλεγε.

– Μαμά, μ' αγαπάς;

– Παλαβή είμαι, να μην αγαπάω τα παιδιά μου;

– Με βρίσκεις και μένα όμορφη σαν τον Νήλυ; Στάθηκε με αγωνία περιμένοντας την απάντηση της μαμάς, γιατί ήξερε πως η μαμά δεν έλεγε ποτέ ψέματα. Η απάντηση άργησε νά 'ρθει.

– Έχεις πολύ ωραία χέρια και πολύ ωραία μακριά και πυκνά μαλλιά.

– Καλά, αλλά βρίσκεις πως είμαι όμορφη όσο είν' ο Νήλυ; επέμενε η Φράνση, θέλοντας αυτή τη φορά να πει ψέματα η μαμά.

– Άκου, Φράνση, καταλαβαίνω πως κάπου θέλεις να καταλήξεις μ' όλα αυτά τα στριφογυρίσματα, μα είμαι πάρα πολύ κουρασμένη και δεν μπορώ να μαντέψω. Κάνε λίγη υπομονή, ώσπου να γεννηθεί το μωρό. Σας αγαπάω και τους δυο σας, και σένα και τον Νήλυ, και σας βρίσκω και τους δυο αρκετά όμορφα παιδιά. Τώρα, σε παρακαλώ, προσπάθησε να μη με κουράζεις.

Στη στιγμή η Φράνση αισθάνθηκε τύψεις. Μια λύπη της έσφιξε την καρδιά, βλέποντας εκεί τη μητέρα της, που όπου νά 'ναι θά 'κανε παιδί, να σέρνεται έτσι στο πάτωμα με τα τέσσερα. Γονάτισε κοντά της.

– Σήκω απάνω, μαμά, κι άσε με μένα να τελειώσω. Έχω καιρό.

Βούτηξε το χέρι της στον κουβά με το νερό.

– Μη! Ξεφώνισε η Καίτη.

Έβγαλε το χέρι της Φράνσης από το νερό και το σκούπισε με την ποδιά της.

– Να μη βάζεις τα χέρια σου σ' αυτό το νερό. Έχει ποτάσα μέσα κι αλισίβα.* Κοίταξε τα δικά μου τα χέρια πώς γίνανε.

Απλωσε τα όμορφα χέρια της, που ήταν όμως γεμάτα χαρακιές.

– Δε θέλω να γίνουν έτσι και τα δικά σου. Θέλω εσύ να έχεις ωραία χέρια. Εξάλλου, κοντεύω.

– Αφού δεν μπορώ να σε βοηθήσω, να καθίσω στις σκάλες να σε κοιτάω;

– Αν δεν έχεις τίποτα καλύτερο.

Η Φράνση κάθισε και κοίταζε τη μητέρα της. Ήτανε τόσο ωραία, να κάθεται εκεί και να ξέρει πως η μαμά ήταν ζωντανή και ήταν κοντά της. Και το σφουγγάρισμα ακόμα έκανε κι αυτό έναν ευχάριστο ήχο, γεμάτο σιγουριά. [...]

Μπέττυ Σμιθ, *Ένα δέντρο μεγαλώνει στο Μπρούκλιν*, μτφρ. Δέσποινα Δετζώρτζη, εκδ. Ζαχαρόπουλος, Αθήνα 1993

*αλισίβα: σταχτόνερο

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να εξηγήσετε ποιο πρόβλημα βασανίζει τις έφηβες πρωταγωνίστριες των πιο πάνω κειμένων. Εσείς ως έφηβοι/ες συμφωνείτε με τις απόψεις των κοριτσιών; (μον. 1)
2. Να συγκρίνετε και να καταγράψετε τα **συναισθήματα** της Άννας απέναντι στους γονείς της με εκείνα της Φράνσης στο απόσπασμα της Μπέττυ Σμιθ. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με στοιχεία από τα δύο κείμενα καταγράφοντας δύο (2) ομοιότητες και δύο (2) διαφορές. (μον. 2)
3. Να σκιαγραφήσετε (περιγράψετε) τη μητέρα της Φράνσης στο κείμενο *Ένα δέντρο μεγαλώνει στο Μπρούκλιν* αναφέροντας τέσσερα (4) χαρακτηριστικά. Να τη συγκρίνετε με τη μορφή της μητέρας στο *Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ*. (μον.1,5)
4. Σε ποιο κειμενικό είδος ανήκει το κείμενο 1; Δώστε δύο (2) στοιχεία που να τεκμηριώνουν την απάντησή σας. (μον.0,5)
5. Οι συγγραφείς στα δύο κείμενα χρησιμοποιούν διάφορους αφηγηματικούς τρόπους (αφήγηση, διάλογο, περιγραφή, εσωτερικό μονόλογο ...). Σε ποιο από τα δύο κείμενα ο συγγραφέας χρησιμοποιεί τον διάλογο; Να εξηγήσετε ποιο σκοπό εξυπηρετεί ο διάλογος στο κείμενο αυτό. (μον. 1)

Η Διευθύντρια

.....

Κυριακούλα Σάββα

